

Blurred lines and a tool to reveal them

#Metoo

En kriminologisk studie med fokus i det narrativa

Författare: Ann-Sofie Heiven 800723-2922

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

Inriktning: Kriminologi

Vårterminen 2018

Handledare: Alison Gerber

Lunds universitet Sociologiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

Abstrakt

This essay focuses on experiences of sexual harassment / abuse taken from www.minnen.se which tells their stories in a narrative form. The experiences shared via [minnen.se](http://www.minnen.se) are largely positive. The focus is circuit on upset feelings and displeasure of a more or less social accepted behavior, and lack of trust in the legal system. To handle the material, a criminological and sociological perspective has been used, in which power, norms, symbols, insight and resistance will be discussed. The stories shows relief that this discussion has taken place like it's finally has broken a stigmatized silence. During the study process, the pattern was found that #Metoo can be seen as a medial tool or a symbol to create resistance to a normalized behavior. Exposed people realize the importance of solidarity, community and to share their own experiences in order to break a destructive silence culture. In several of the stories, the behavior is described as something that is allowed to pass by in society, many times without a sanctioning towards the behavior. #Metoo becomes like a political tool and symbol of a collective community and solidarity struggle. The struggle is dedicated to women, were men take a step back, but it is still a behavior which affect others, or actually imply everyone in a society. The stories also testify to self-awareness and how to reinterpret their own experiences by sharing them with others. The insight may come from knowing that it is common practice surrounded with feelings off difficulties and problematic to talk about, but the more people who share their stories, the more they realize that even their story is important. Important in that matter, to visualize an everyday behavior which cause major consequences especially for women in the public space and draw an awareness to its expansion. Further trends that emerge in these stories were the desire to break the silence of an upkeep structure, mostly based on shame and guilt, but also other mechanisms such as violence, threat of violence or fear of reprisals. To conclude this abstract, one could also see that these stories talked about some sort of learned or normalized behavior which construct a standardization of a behavior that people act alongside, especially of men's violence and sexualization of women – which often are set in the younger years. What we need to know is more about how norms interact, counteract and collide with each other and how they relate to different forms of power structures and how to implement this knowledge to interpersonal practitioners.

Nyckelord:

#Metoo, #silence culture #sexual harassment #normalization # solidarity #Resistance

#Tystnadskultur #Sexuella trakasserier #Normalisering #Solidaritet #Motstånd

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1. Bakgrund.....	5
1.2. Syfte och Frågeställning.....	6
1.3. Förtydligande begreppsförklaringar	7
1.4. Avgränsning	7
2. Metod.....	8
2.1. Forskningsansats.....	8
2.2. Urval.....	9
2.3. Hantering av material – Vidare sortering	10
2.4. Metodisk reflektion.....	11
2.5. Etiska överväganden.....	12
3. Tidigare forskning	12
3.1. Att bryta tystnaden.....	12
3.2. Att mobilisera sig.....	13
3.3. Normalisering av sexuella trakasserier.....	14
4. Teori och begrepp.....	15
4.1. Makt och Motstånd.....	16
4.1.1. Makt.....	16
4.1.2. Motstånd.....	17
4.1.3. Normer	18
5. Analys	19
5.1. Berättarnas deltagande?.....	19
5.1.1. Motstånd genom gemenskap och solidaritet	20
5.1.2. Insikt genom delade erfarenheter	21
5.1.3. Bryta tystnadskulturen – skam och skuld	22
5.1.4. Ett ursäktat beteende – Normalisering	23
6. Diskussion.....	25
7. Referenser	27
8. Bilagor	30

1. Inledning

Ungefär för 10 år sedan grundade Tarana Burke uttrycket "metoo". Inledningsvis i presentationen av me-too-rörelsen menar Burke att det var en process som började: "in the deepest, darkest place in my soul" (Burke 2006). Burke arbetar för att främja unga, svarta kvinnors självbestämmanderätt och under ett läger kom en ung flicka att bekänna sin mest skamfyllda och mörka hemlighet för Burke (Ibid). Burke beskrev flickan som hyperaktiv och aggressiv som ofta försatte sig i problematiska situationer under lägervistelsen men som nu kom fram till Burke och ville berätta något för henne. Burke lyssnade till flickan, men kände sig maktlös i att kunna hjälpa henne i hennes känslomässiga krig av skuld, skam och sorg. Burke avbröt istället flickan för att hänvisa henne till en annan rådgivare. Denna situation skulle Burke aldrig glömma, dels flickans uppsyn men också känslan som lämnades kvar hos Burke efter att hon avvisat henne när hon i en sårbar situation öppnat upp sig och anförtrott sig till henne. Burke menade att hon själv inte hade mod att ansluta sig till flickans berättelse trots sina egna erfarenheter av sexuellt våld, att hon inte kunde ge henne den stöttning hon behövde. Det Burke insåg att hon bidragit till var tystnad – hon hade inte kunnat hjälpa henne, då det hon berättade var helt enkelt i stunden för tungt att bära för henne själv. Burke bevitnade istället hur flickan, återigen anslöt sig till sin tystnad:

"I watched her walk away from me as she tried to recapture her secrets and tuck them back into their hiding place. I watched her put her mask back on and go back into the world like she was all alone and I couldn't even bring myself to whisper...me too" (Burke, 2006)

Ur ett kriminologiskt perspektiv är #Metoo intressant från olika aspekter. I synnerhet kring aspekten varför sexuella trakasserier/övergrepp förefaller vara så vanligt trots att det lagmässigt kan rubriceras som en straffbar gärning. Trots åtgärder i lagstiftningen och regelverk som skall hantera dessa beteenden är det någonting som gör att det inte får legitimitet – att de i de mellanmännsliga relationerna inte efterlevs. #Metoo vittnar om trakasserier/övergrepp som skulle i många fall, definieras som brottsliga, medan andra vittnar om mindre vardagliga händelser så som verbala sexistiska kommentarer, skämt osv. som ibland ursäktas, förminskas eller på annat sätt förbigås. del Sante och Schwarzenberger (2013), förklarar svårigheten med sexuella trakasserier, att de riskerar att hamna i en rättsliggråzon, då man oftast inte vet om att dessa beteenden kan klassas som otillåtna, att det med andra ord inte alltid är uppenbart för de inblandade om att beteendet kan rubriceras som en lagöverträdelse (del Sante och Schwarzenberger 2013, s.46). Vidare kan sexuella trakasserier uppfattas som bagatellartade företeelser vilket möjligen riskerar att normalisera beteendet eller att man inte tar det på allvar (Carstensen, 2004). #Metoo vittnar delvis om denna normalisering men också en belägrande tystnadskultur samt ett massivt ifrågasättande kring ett beteende som i vissa situationer tillåts passera. Detta är av intresse att undersöka,

framförallt hur de utsatta, själva väljer att berätta om sina erfarenheter kring sexuella trakasserier/övergrepp.

1.1. Bakgrund

Den 15 oktober 2017, postade den amerikanska skådespelaren Alyssa Milano ett twitterinlägg och förklarade, om alla kvinnor som blivit sexuellt trakasserade skrev ”me too” på sin status, skulle man kunna synliggöra problematikens omfång och utbredning (Sunding, 2017. Metro mode). Detta kom att få en global spridning och inom bara av loppet av ett par dagar hade hashtaggen #Metoo letat sig in i olika former av sociala medier, så som Twitter, Instagram och Facebook. #Metoo har även blivit ett väl omdiskuterat i flera former av medier likt tidningar, radio, tv och poddar¹. Vid en sökning på #Metoo i mediearkivet Retrievers har det publicerats 22053 stycken artiklar i svensk tryckt press under perioden 2017-10-15 – 2018-05-08 (Se bilaga 1). Förutom hashtaggen #Metoo började andra hashtaggs synas i media för att belysa att sexuella trakasserier/övergrepp verkar på olika arenor i vårt samhälle, såsom: #tystnadtagning – Skådespelarbranschen, #tystiklassen – Elever från grundskolan/gymnasiet, #medvilkenrätt – Kvinnor i juristbranschen, #imaktenskorridorer – Kvinnliga svenska politiker och många fler (Sköld och Ohlin 2017, SvT Nyheter). #Metoo’s spridning och diskussion har även tagit i den politiska nivån, b.la. FN:s VD för jämställdhet och kvinnors bemyndigande, Phumzile Mlambo-Ngcuka, har lyft dess spridning och problematiserat dess bakgrund (Mlambo-Ngcuka 2017, Un News Gender; Mlambo-Ngcuka 2017, Un Women). Mlambo-Ngcuka (2017), menar att den kritiska massan i #Metoo, synliggör sexuella trakasseriernas normalisering och en kuvande tystnadskultur (Ibid). Problematisering av sexuella trakasserier i sociala media är dock inte ett nytt diskussionsområde och har tidigare belysts med andra hashtaggs för att lyfta och försöka hantera problemet. I en handbok om sexuella trakasserier intervjuas Camilla Wagner (journalist), som tidigare startade Twitterkampanjen #upppåbordet med inspiration från #prataomdet – för att uppmärksamma sexuella trakasserier på arbetet (del Sante och Schwarzenberger 2013, s.14). Wagner berättar att ”Sexuella trakasserier är det enda jag inte får berätta om”, och trots att det är många som är med om det är det få som vill göra någonting åt det eller ta tag i det (Ibid). Wagner förklarar att det är fult att framställa sig själv som offer eftersom du kommer bli ifrågasatt, misstänkliggjord och misstrodd – något som kan ge känslor av obehag (Ibid). Vilket också skulle kunna väcka känslor av skam och skuld hos sig själv. Vidare menar Wagner att kvinnor har ett ansvar att tala om det som de har blivit utsatta för (vari det krävs att det finns någon som är villig att lyssna) vilket inte handlar om att skapa offer utan sanktionera människors dåliga omdömen (Ibid).

¹ Poddar – inspelade program eller liknande som kan hämtas hem till datorn/telefon/media spelar som man kan lyssna på. (NE 2018)

1.2. Frågeställning och Syfte

Uppsatsens syfte handlar om att belysa människors egna erfarenheter kring sexuella trakasserier/övergrepp som de delat med sig av genom #Metoo via webbsidan www.minnen.se. Tanken är söka reda på varför de valt att dela med sig av sina erfarenheter genom #Metoo och hur de reflekterar och problematiserar erfarenheterna kring sexuella trakasserier/övergrepp och vidare söka lyfta återkommande grundtankar i deras berättelser.

Frågeställning:

Varför har de valt att delta i #Metoo-rörelsen och vilka återkommande teman synliggörs eller problematiseras?

1.3. Förtydligande begreppsförklaring

Sexuella trakasserier – Handlingar som behandlas i diskrimineringslagen och är en del av trakasseringsförbud vari sexuella trakasserier avser ”ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet” (Göransson, Flemström, Slorach och del Sante 2013, s.57). Sexuell natur förklaras utifrån handlingar som sträcker sig från *verbala uttalanden*, *gester* och *beröring* med *sexuella anspelningar* samt att det *kränker en annans värdighet* (Ibid). Kathy Hotelling skrev 1991 i artikeln *Sexual Harassment a problem shield by silence* om komplexiteten kring sexuella trakasserier inom den akademiska världen, som ansågs även där som ett utbrett problem (Hotelling 1991, s.497). Hotelling (1991), radar upp olika teoretiska oenigheter kring definitionen av sexuella trakasserier där meningarna ofta går isär eller innehåller brister (Ibid). Hotelling (1991) refererar till Mackinnon (1979), som anser att det finns två olika typer av sexuella trakasserier där den *första* handlar om att sexuella trakasserier kan ses som en form av arbetsrelaterad förhandlingsrelation med förekomster av löften och hot om påföljd beroende på offrets reaktion (Ibid). Den *andra* typen beskrivs som en strategi för att konstruera en fientlig miljö med subtila sexuella antydningar där hot inte förekommer men där en viss förhandling kan ske (Ibid). Vidare problematiserar Hotelling (1991), Mackinnons definitionen och refererar till Vance (1981) som menar att vid alla former av trakasserier bör trakasserier definieras av den person som blivit utsatt (Ibid). Med andra ord, det föreligger en avvägningsfråga hos den trakasserade att avgöra huruvida hen ansett sig ha blivit trakasserad eller inte (Ibid). Även denna definition är något som kritiserats och Hotelling (1991), refererar till Crocker (1983), som menar definitionen av sexuella trakasserier kan skapa ”excuses and loopholes” vilket skribenten förklarar med att om man definierar ett beteende som ”unwelcome” eller ”unappropriate” i vissa bedömningar kan också förklaras som

tillåtande beroende på vem det är som upplever det som sådant – att definitionen blir diffus (Ibid). Andra menar att man behöver göra en mer seriös beskrivning av beteendet och inkludera hot och bestraffning i samband med sexuella trakasserier. Något som Hotelling (1991), ifrågasätter då de flesta sexuella trakasserier sker utan dessa markörer, vilket kan komma att förvirra definitionen av sexuella trakasserier om man kopplar det till upplevt allvar (Ibid). Komplexiteten ligger alltså i kring värderingen av allvaret kring beteendet och vem som väljer att tolka beteendet som sådant. Detta kan också medföra att ju mindre allvarligt ett beteende anses vara ju större risk är det att beteendet upprepas, ses med viss förståelse och normaliseras (Ibid).

Vid grövre övergrepp, såsom våldtäkt och sexuellt ofredande, är handlingar som behandlas i brottsbalken 6 kap 1§ vari det handlar om att tving till sig samlag eller annan sexuell handling som är jämförligt med samlag. Ofredande behandlas i 6 kap 10§ och berör handlingar som ämnar att kränka någons sexuella integritet.

#Hashtag - Hashtaggen fungerar som en digital märkning med nummertecknen (#) framför ett ord. Detta främst för att strukturera ämnen och kategorier inom sociala medier för att lättare organisera sig och som fungerar som ett sätt att sprida information snabbt och effektivt (NE 2018). Hashtag's som har fått stor uppmärksamhet är b.la. #Metoo och #Blacklivesmatters. #Metoo – Hashtaggen utgår från att synliggöra och uppmärksamma sexuella trakasserier/övergrepp.

Tystnadskultur – ett tillstånd som uppstår när en händelse tenderar att förbises, negligeras eller bortförklaras och som i sin tur påverkar möjligheten att prata om övergreppen/kränkningarna. Bogart och Stein (1987), beskriver i sin artikel *Breaking the Silence: Sexual Harassment in Education* hur sexuella trakasserier upprätthålls av tystnad. Författarna menar att sexuella trakasserier skapar tystnad hos den som utsatts som ofta grundar sig på rädsla eller skam för att berätta om beteendet som de utsatts för (Ibid). Att de skäms över att berätta om det samtidigt som de ofta klandrar sig själva för det som har hänt (Ibid). Tystnadskulturen förstärks också av förbipasserande/observatörer s.k. ”bystanders” som möjligen kan misstolka, förbise eller tillåter beteendet i en viss situation – att de helt enkelt inte markerar det olämpliga beteendet (Ibid, s. 147). Något som författarna förklarar kan bero på att det saknas tydliga regler kring vad som är tillåtet eller inte tillåtet att göra. Tystnaden kan också förstärkas genom att man inte anmäler dessa händelser, oavsett om det är mindre företeelser så som hån/skämt eller motbjudande mail, meddelande som indikerar sexuella trakasserier eller övergrepp (Ibid)

1.4. Avgränsning

Det förekommer gränsöverskridande erfarenhet i berättelserna kring sexuella trakasserier/övergrepp, d.v.s. begreppsliga handlingarna (trakasserier och övergrepp) vävs in i varandra vilket har resulterat i att någon uppdelning mellan dessa inte kommer att göras utan kommer att behandlas som sexuella trakasserier/övergrepp. Med gränsöverskridande menas att det finns personer som upplevt både sexuella trakasserier och övergrepp och att de själva inte verkar göra någon specifik skillnad mellan dessa två begreppen utan att de själv skiftar mellan dessa två begreppen. Vidare skulle en avgränsning kunna göras utifrån kön då det är kvinnor som mest utsätts för denna sorts beteende *men* då det förekommer manliga berättare, transsexuella och icke-binära² berättare har jag valt inte direkt fokusera på kön eller könstillhörighet. Fokus kommer läggas på berättarens egna erfarenheter kring sexuella övergrepp där kön kan komma att diskuteras men det är inte kön i sig som problematiseras – utan ett beteende som tillåtits passera.

2. Metod

2.1. Forskningsansats

Uppsatsen antar en kvalitativ karaktär med avstamp i det narrativa, det vill säga, att mitt fokus landar i människors berättelser kring sexuella trakasserier/övergrepp och hur jag vidare kommer att tolka deras berättelse. Med inspiration av en narrativ analys som enligt Johansson (2005), handlar om att ta sig an sitt material med en tolkande karaktär för att ge uttryck åt andra människors levnadsöden och tolkningar dels av sig själva men också deras omvärld (Johansson 2005, s.27). Berättelser, är ett redskap till att hjälpa människor att orientera sig, att skilja sig själv från andra, att dra gränser – vilket även kan tolkas som att man söker finna och befästa gränser vad som är acceptabelt och vad som inte är det (Ibid, s.57). Somers och Gibson (1994), refererad i Johansson (2005), beskriver ett ontologiskt bidrag till den narrativa teorin som utgår från att det sociala livet i sig själv är en berättelse som skapar och formar grundläggande villkor för vårt sociala liv (Johansson 2005, s.93). Berättelserna styr och formar våra sociala handlingar och skapar våra sociala identiteter (Ibid). Berättelserna kan ses som en självrepresentation där en viktig förhållningspunkt är att man förstår dessa berättelser, dess form och dess innehåll (Ibid). Vid en analys av berättelserna beskriver Somers och Gibson (1994) fyra viktiga förhållningssätt som är viktigt inom samhällsvetenskapen: 1. Rationalitet av berättelsens delar, 2. Serier av sammanhang (causal emplotment), 3. Selektiv erkännande, 4. Tillfälle, sekvens och rum. Johansson (2005), menar att en berättelse förstås genom att den kopplas ihop med alla delar av dess sammanhang

² Icke-binär – Att man inte ansluter sig till det ena eller det andra i detta fall handlar det om att inte kategorisera sig som "man" eller "kvinna" (NE 2018)

det är då den konstruerar en helhet, ett mönster eller socialt nätverk av relationer som är formade av symboliska och institutionella praktiker (Johansson 2005, s.95). Detta menar Johansson (2005) kan göras genom att olika händelser sätts in i en intrig, ett slags strukturerat mönster där de får en mening i relation till en helhet (Ibid). Intrigen eller det strukturerade mönstret i dessa berättelser handlar om upplevelser av sexuella trakasserier/övergrepp, hur vanligt det varit och är och hur de upprätthålls av vissa sociala praktiker. Intrigens form menar Johansson (2005), kan vara både isolerande och osammanhängande händelser som bildar en sekvens av episoder likt ett kausalt samband och mönster (Ibid, s.95). En intrig måste vara tematisk i sin form, vilket betyder att intrigen är organiserad utifrån ett eller flera teman, detta fall kan det t.ex. beröra normalitet eller tystnadskultur som bestämmer vilka händelser som skall lyftas fram och hur dessa i sin tur ges en mening. Genom att fokusera på dessa intriger i berättelserna söker jag förstå meningen av att dela med sig av sina erfarenheter. Vad som framställs i min uppsats är ett perspektiv som utgår från min uppfattning, min tolkning och min erfarenhet kring vad dessa berättelser talar om för mig och vidare i sig en tolkning av vad dessa individer har gått igenom. Det är med andra ord min tolkning av vad för budskap som deras berättelser utgör vilket vidare skulle kunna opponeras och förklaras som en feltolkning. Men det är en tolkning med hjälp av olika teoretiska redskap som kan över tid skifta i perspektiv. Verkligheten och uppfattningen av den är därmed konstruktiv.

2.2. Urval

Material till min uppsats är inhämtat från sidan www.minnen.se. En sida som ägs och förvaltas av nordiska museer från Sverige och Norge som syftar till att skapa en databas som samlar in människors berättelser eller minnen av olika sociala händelser/etablissemang för att möjlig- och tillgängliggöra framtida forskningsmaterial. Berättelserna har skickats in till Nordiska muséets hemsida minnen.se av personer som på något sätt har deltagit i #Metoo-kampanjen eller vill göra sin röst hörd. Vidare finns det andra ämnen som människor kan dela med sig av för att dels göra sin röst hörd, viljan att skapa någon form av förändring eller bara dela med sig av sina minnen kring en viss produkt eller social händelse. Exempel på andra ämnen som minnen.se tar upp är #Knytblusförsara, migration och Datorminnen (Minnen 2018, Ämnen). Regler kring att publicera material på minnen.se är bland annat att materialet måste vara ditt samt att man inte får publicera sådant som kränker någon annan eller göra reklam (Minnen 2018, Villkor). När man lämnar sin berättelse kan man ange en behörighetsnivå i olika former av licenskoder som anger hur andra får använda materialet. På Minnen.se är det tre olika licenser som uppgiftslämnarna kan använda sig av. Den första är CC 0, som betyder att materialet är helt fritt att använda. Den andra är CC BY, vilket betyder att materialet är fritt att använda under förutsättningen att upphovsmannens namn anges. Den tredje och sista är CC BY NC, som beskriver att materialet är fritt

att använda så länge upphovsmannens namn anges samt att det inte får användas i kommersiella sammanhang (Minnen 2018, Licenser). Urvalet av berättelser består i största utsträckning av de personer som har angivit upphovsrättskoden CC0 – Creative commons zero vari berättelsen är fri att användas då personen valt att säga upp upphovsrätten till den. Licensen CC By och CC BY NC innebär att upphovsättspersonen måste anges vilka har rensats bort i den här uppsatsen på grund av att jag vill hålla materialet anonymt med tanke på ämnets sensibilitet samt att jag vill förhålla mig till akademiska etiska regler. När man lämnar sin berättelse får personen om de vill, uppge bland annat *varför har du deltagit* vilket den här uppsatsen bär sitt fokus på. Sammanlagt plockades 58 enskilda berättelser ut, utav totalt 65 tillgängliga berättelser.

2.3. Hantering av material – Vidare sortering

När jag sorterade i mitt material arbetade jag utifrån Rennstam och Wästerfors (2015), sortering av materialet genom att söka reda på nyckelincidenter som handlar om att identifiera teman som personerna i berättelserna uttrycker eller förhåller sig till (Rennstam och Wästerfors 2015, s.128ff). Sorteringen kring mitt material utgår från hur de svarat på frågan kring varför de har deltagit i #Metoo. Nyckelincidenter som jag fann av intresse i materialet och som var återkommande handlade om: Beteendets normalitet, normbrytande – att bryta tystnaden kring skuld och skam i samband med sexuella trakasserier, solidaritet och uppmaning till diskussion, vilka jag sorterade in i en tabell där jag plockade ut vad jag själv ansåg vara användbara citat. Denna kodning gjorde jag tidigt för att försöka skapa mig en överblick av mitt material och vad materialet talar om för mig. Tanken var att jag i tidigt skede skulle kunna välja ut användbara teoretiska synvinklar för att bearbeta mitt material med (Bryman 2011, s.523). Kodningen kan dock vara färgad av min förförståelse till ämnet i sig vilket jag försöker förhålla mig till genom att uppmärksamma dem för mig själv under skrivandets gång. Förförståelse kan bland annat landa i att problemet är knutet till män som begår dessa handlingar mot kvinnor – vill dock försöka se bortom det perspektivet genom att titta på sociala normer och hur man agerar efter dem. Vid ytterligare sortering utifrån de citat som jag tematiserat, växte det ytterligare fram ett grundläggande tema. Det är dock inget som direkt uttalas i berättelserna men indirekt framkommer i deras sätt att berätta. Framför allt handlade det om ett solidariskt motstånd där flera berättelser indikerar att de deltagit för att de vill göra någon form förändring, att göra motstånd genom delad gemenskap och solidaritet. Andra markörer handlade om att synliggöra ett ursäktande och normaliserat beteende där berättelser talar om ett ”normalt” eller ”vanligt” beteende. Vidare talar flertalet av berättelserna om att man är trött på en struktur som förtrycker dem och vill ha en förändring samt att de vill stoppa en rådande tystnadskultur som ofta kopplas till skuld och skam. Samtaget handlade deltagandet kring att man vill öppna upp för diskussion, problematisera och synliggöra ett normaliserat och ett länge stigmatiserat

ämne (Terry PE 2018; Manikonda, Beigi, Liu, och Kambhampati 2018). För att bearbeta mitt material har jag valt att dela upp det i fyra olika teman: 1) Gemenskap och solidaritet 2) Insikter genom delade erfarenheter 3) Viljan att bryta tystnadskulturen kring skuld och skam samt 4) Ett ursäktande normaliserat beteende vari jag kommer redovisa dessa genom att plocka ut citat som jag kopplar till utvalda teoretiska perspektiv. Vid bearbetning av insamlad data har jag pendlat mellan empiri och teoretisk hantering av materialet, det vill säga att jag medvetet sökt ett ömsesidigt samspel mellan empiri och teori – försökt närma mig ett induktivt och deduktiv arbetsgång (Rennstam och Wästerfors 2015, s. 51.)

2.4. Metodologisk reflektion

Anledningen till att jag valde att använda mig av www.minnen.se var för att sidan är lättillgänglig och att de själva strävar efter att göra material tillgänglig för framtida forskning. Metoden är ett bekvämlighetsurval, vilket gör urvalet till ett icke-sannolikhetsurval som innebär att materialet inte är slumpmässigt baserat (Bryman 2011, s.180;194). Detta begränsar därmed vissa människors möjlighet att delta i undersökningen vilket också hämmar möjligheten till att kunna göra generaliserbara uttalanden av materialet (Ibid, s.194). Då materialet är hämtat från en specifik sida och är ett bekvämlighetsurval vet jag med mig att resultatet inte kan ses som representativt för hela Sverige/världen, inte heller för en viss stad eller kommuns population. Dock för att argumentera för validiteten och att fenomenet sexuella trakasserier/övergrepp inte är en enskild händelser hänvisar jag till alla delningar (tas ej upp här), som gjorts via olika sociala medier, i tidningsartiklar och även nyutkomna böcker som vittnar om liknande skildringar av sexuella trakasserier/övergrepp³. Tanken med mitt material handlar inte att stigmatisera någon grupp, framförallt inte stigmatisera män då flertalet av dessa berättelser handlar om män som utsatt kvinnor. Tanken är mer att uppmärksamma ett beteende i vårt samhälle som tenderar att verka destruktivt för samhället och dess medborgare – både för kvinnor och män och andra som inte väljer att definiera sig enligt könsnormerna. Vidare vill jag också poängtera att dessa berättelser är selektivt utvalda av mig, vilket försätter mig i en maktposition som ger mig möjligheten att presentera vad och vem som säger något av vikt i mitt utplockade material. Min tanke är inte att minimera eller att exkludera någon/något från mitt material och det som sagts i berättelserna på något sätt speglar vad som återfinns i flertalet av dem. Ytterligare åtanke som även kan komma att vinkla mitt material är att erfarenhet av sexuella trakasserier/övergrepp även inkluderar mig själv, något som kan komma att påverka mitt subjektiv-objektiva förhållningssätt till materialet. Jag kan komma att vinkla sättet att se på händelserna som beskrivs i berättelserna utifrån mina egna erfarenheter kring

³ Exempel på litteratur: Pascalidou, A (2017) *#metoo : Så går vi vidare Röster, redskap och råd*

sexuella trakasserier/övergrepp. Går in i denna undersökning med en medvetenhet kring detta. Slutligen vill jag även uppmärksamma vad som möjligtvis inte kommer fram i dessa berättelser. Framförallt är det män som tenderar att frånvara från berättelserna, både när det kommer att reflektera över själva #Metoo men också när det kommer till egna upplevelser av övergrepp, vilket kan förklaras utifrån att rörelsen sträcker ut sig till kvinnor. Vid hantering av materialet trädde det fram en man som berättade sin erfarenhet kring sexuella trakasserier – utsatt av såväl män som kvinnor, men som valde att vara tyst på grund av att han upplevde ämnet som en kvinnofråga. Vidare kan man ställa frågan, hur mäns erfarenhet av sexuella trakasserier ser ut? Vidar begränsning av vems berättelse som kommer fram och syns kan handla om att man inte känner till sidan eller inte har tillgång till internet eller sociala medier.

2.5. Etiska övervägande

Med hänsyn till materialets sensibilitet har personerna bakom berättelserna antingen anonymiserats eller fått ett omkodat namn. Efter kontakt med sektionschefen vid nordiska muséet och en förfrågan kring att använda deras material, blev svaret att materialet kunde användas under förutsättning att det anonymiseras och endast används i uppsatssyfte. Dock finns materialet tillgängligt för granskning då det är ett öppet arkiv, men av hänsyn till det sensibla materialet och respekt till Nordiska museet kommer därvid materialet anonymisera i den mån som det är möjligt. Arkivet är öppet och gör det därmed möjligt att spåra originaltexten, varvid jag valt att anonymisera och koda om namn. Vidare synpunkter kan ses att jag inte har informerat de personerna som delat med sig av sin berättelse att jag ämnar att använda deras material, vilket kan argumenteras med att de själva på frivillig basis och valt att dela med sig sin berättelse till www.minnen.se, samt att det också har varit möjligt att lämna ett anonymt vittnesmål.

3. Tidigare forskning

I nuläget finns det väldigt lite kring forskningen av #Metoo, då det är ett relativt nytt fenomen. Det som finns att tillgå angående #Metoo och som har en akademiska anknytning är förnärvarande mestadels tidningsartiklar, nedskrivna konferenser samt någon rapport. I övrigt finns det uppsatser som gjorts i ämnet, som ofta grundar sig på mediaforskning/kommunikation vilket inte är infallsvinkeln i denna studie som har ett kriminologiskt perspektiv. Vidare finns det forskning som närmar sig ämnet isig som handlar om att använda media som verktyg för att uppmärksamma eller synliggöra en social struktur samt en bred forskningsgrund kring sexuella trakasserier.

3.1. Att bryta tystnaden

Pierce, Rosen och Hiller (1997), beskriver i sin artikel *Breaking the silence: Creating an User-Friendly Sexual harassment policies* dels kring kvinnors motvilja att anmäla sexuella trakasserier, men också

konsekvenser som orsakas av sexuella trakasserier (Pierce, Rosen och Hiller, 1997 s.225). Pierce m.fl.(1997) genomförde sin studie genom fokusgrupper som fick möjligheten att delta i en enkätundersökning som behandlade frågor kring erfarenhet av sexuella trakasserier (Pierce 1997). I studien bad författarna, kvinnorna att själva designa ett idealiskt tillvägagångssätt för att bemöta sexuella trakasserier (Ibid). Det som utmärkte sig var att få ett basalt stöd från organisationen för att konstatera att sexuella trakasserier är ett problem som inte är acceptabelt samt att den som ämnar att utreda om sexuella trakasserier förekommit bör komma utifrån organisationen för att få en rättvis bild av situationen. Att ta hjälp av en oberoende utifrån organisationen skulle underlätta diskussionen och medlingen kring problematiken och hanteringen av de så kallade ”gråzonerna” innan de når krisartade proportioner – att åtgärda problemet innan det har blivit för stort (Ibid). I studien framkom det även att sexuella trakasserier tillsynes uppfattas som ett synnerligt vanligt fenomen som till stor del drabbar kvinnor vilket även andra artiklar vittnar om (Pierce, Rosen och Hiller 1997; Hennekam, Sophie och Bennett, Dawn 2017; Mellgren, Andersson, and Ivert 2017). Tystnaden kring sexuella trakasserier menar Bogart och Stein (1987), hjälper till att upprätthålla en sexistisk jargong och kommer fortsätta om man inte agerar mot dessa beteenden (Bogart och Stein 1987, s.149f). Tystnaden upprätthålls dels av de som utsatts på grund av rädsla eller skam men också av ”bystanders” som bevitnar dem och låter bli att göra något åt det eller inte förstår att det är en kränkning eller att man ignorerar beteendet (Ibid). Genom #Metoo kan det förstås att det finns ett underliggande behov av att bryta tystnaden kring ett stigmatiserat beteende med tanke på dess globala och kvantitativa spridning. Stigmat kring ett visst socialt fenomen menar Terry, P.E (2018) är styrt av en viss ironi där påtryckningar från andra sannolikt skapar tystnad kring ett stigmatiserat ämne (Terry, PE 2018, s.854). Men genom stöd och stöttning av andra i ett större sammanhang, ex #Metoo öppnar det också upp en möjlighet att prata om det (Terry, PE 2018, s.854; Manikonda, Beigi, Liu, och Kambhampati 2018). #Metoo kan därmed ses som en öppning till att börja prata om sexuella trakasserier som ett vanligt förekommande fenomen.

3.2. Att mobilisera sig

Wånggren (2016), beskriver inledningsvis i sin artikel – *our stories matter: storytelling and social justice in the Hollaback! movement* hur berättelser och användningen av media kan ses som ett verktyg/feministisk strategi för att påkalla social rättvisa (Wånggren 2016, s.401). Författar tar upp rörelsen Hollaback! som är en rörelse som kritiserar rådande normer och en kamp för att bekämpa offentliga trakasserier i syfte att skapa en trivsamt miljö för alla (Wånggren 2016, s.401). Författaren menar att trakasserier i det offentliga ofta tystas ner, i brist på rättslig legitimitet som i sin tur också kan ha inverkan på respekten för den existerande lagstiftningen (Ibid). Berättandet, skriver Wånggren (2016), kan ses som ett pedagogiskt verktyg för att möjliggöra social förändringar, bilda sociala rörelser

och skapa forum för ny lärdom, kunskapsalstring, identitetsskapande och motivation till att agera (Ibid). Sociala mediers delningar av berättelser kan därmed skapa en viss abstrakt gemenskap. Gemenskap är något som Eriksson (2013), diskuterar om i sitt bidrag *Mobilisering för kollektiv självutveckling* i boken *Gemenskaper – socialpedagogiskt perspektiv*. Eriksson (2013), beskriver begreppet gemenskap där grundtanken är att skapa en viss plattform vari medborgarna önskar förbättra sin egen eller en grups situation vilket också handlar om att konstruera symboler i ett meningsskapande syfte (Eriksson 2013, s.26). Eriksson presenterar olika teorier kring gemenskap som kan betraktas på olika sätt men aspekter som ofta framkommer är att de rör sig om en form av solidaritet, intresse eller skapandet av identitet (Ibid, s.25f). När det kommer till Hollaback-movement, är grunden det stöd som berättelserna får av andra medlemmar, en gemensam grund som de står på som syftar till att uppmärksamma, synliggöra och medvetandegöra vardagliga trakasserier/strukturer som allt som oftast går osagt förbi (Wånggren 2016). Media menar Wånggren (2016), skapar plattformar för ”motberättelser” (mitt citat och översättning), av den rådande diskursen, att man utmanar den rådande ordningen, synliggör det som är förpassat i det dolda (Ibid). Media med andra ord kan ses som ett sätt att medvetandegöra en pågående struktur och ett verktyg som skapar en viss informell rättvisa, där den utsatta får komma till tals och beskriva ett socialt, i övrigt oacceptabelt beteende. Kritiska röster kring hollaback-rörelsen, är att man bör ta hänsyn till geografiska, historiska och kulturella skillnader som existerar kring arbetet av förtryck/trakasserier samt att konstruktionen av genus/kön och andra strukturer ser olika ut, beroende på, plats och situationens kontext (Wånggren 2016). Reflexivet och ett kritiskt tänkande till det egna subjektet är av vikt för att inte förblindas av de privilegier som står till vårt förfogande, där berättelsernas legitimitet bör utvärderas och diskuteras – vem tar plats, vem får ta plats och vem som inte syns (Ibid). Dock kan privilegier leda till att en rörelse också tar fart så som #Metoo har gjort. Om Alyssa Milano, vit, känd skådespelare inte hade gjort sin Tweet, den där dagen 15 oktober 2017, hade det fått så stort genomslag?⁴

3.3. Normalisering av sexuella trakasserier

Mellgren, Andersson, and Ivert (2017), genomförde sin studie – *It Happens All the Time”: Women’s Experiences and Normalization of Sexual Harassment in Public Space* i syfte att undersöka förekomsten av sexuella trakasserier, dess konsekvenser och anmälningsbenägenhet. Studien genomfördes genom att kvinnor, vid Malmö högskola besvarade en enkät som berörde frågor kring sexuella trakasserier (eller oönskat beteende), hur det påverkat dem och om de vidare rapporterat händelsen. I den senaste

⁴ Saken är det att Metoo-rörelsen myntades av Tarana Burke långt innan dess omfattande globala spridning - vari man kan fråga om det kan handla om att spridningen kan fått sådant gensvar p.g.a. status, privilegier och maktfokus kring vem som ges utrymme och möjlighet till att hävda något offentligt

undersökningen från Brå (2017), beskriver författarna, att en trygghetsundersökning visade det sig att en tredjedel av kvinnorna svarat att de är rädda för att gå ut ensam under kvällstid av rädsla för att bli utsatt för brott (Ibid). När det kom till sexualbrott, visade undersökningen från Brå (2017), att 1,7% mellan 16-79 år i den svenska befolkningen årligen utsätts för sexualbrott (Ibid). Vilket skulle innebära att ungefär 17 600 ($10\,135\,303 \cdot 0,017$) personer i nuläget, årligen utsätts för sexualbrott (Statistiska Centralbyrån 2018-05-03). Brås statistik kring sexualbrott inkluderar alla former av sexualbrott som sträcker sig från sexuella trakasserier till våldtäkt, vilket gör det svårt att göra en rättvis statistisk redovisning kring enbart sexuella trakasserier (Brå 2017, s.35). Mellgren m.fl (2017) beskriver i sin artikel handlingar som vanligtvis inte skulle klassas som brottsliga, så som busvisslingar, blickar eller kommentarer men som ändå upplevs som en inskränkning av ens integritet (Mellgren m.fl. 2017). Dessa beteenden skulle mer kunna förklaras att de existerar i en "kulturell atmosfär" (min översättning) där oönskade sexuella beteenden normaliseras genom att de tillåtits passera – att de mer eller mindre accepterats (Ibid). Vilket kan förklaras utifrån något om Trost och Levin (2010) beskriver om hur övergrepp kan ske genom en överskridning av normer (Trost och Levin 2010, s.229f). Där personen i vissa situationer tolkar/värderar sitt agerande i en händelse som att den inte var så farlig och där normgränserna succesivt förflyttas och normaliseras (Ibid). Tillbaka till Mellgrens m.fl (2017) artikel så uppgav 473 av 2853 att de upplevt att de utsatts för sexuella trakasserier. Den vanligaste konsekvensen av att ha blivit utsatt var att de blev arga, kände oro över att bli utsatt igen samt att en del av respondenterna uppgav att de ändrat sitt beteende (kroppsspråk eller klädsel) efter händelsen (Ibid). Respondenterna beskriver också internaliserade känslor av att beteende har blivit normaliserat för dem samt att de ofta förlägger skulden på sig själva. Att de helt enkelt kände att de borde betett sig och klätt sig annorlunda, för att anpassa sig till en norm – att inte sticka ut eller ge fel signaler (Ibid). När det kom till varför de valt att inte anmäla, vilket var 98,5% av de utsatta beskrevs det att man helt enkelt inte trodde att polisen skulle kunna göra något åt det, att händelsen inte var tillräckligt allvarlig (Ibid). Vidare aspekter som kom fram var att det är ett beteende som kvinnor har vant sig vid, att förövaren egentligen inte menar någonting illa och att det är en del av konsekvensen av att vara kvinna – något som kvinnor anser är vardagligt och som de själva också får och behöver hantera (Ibid).

4. Teori och begrepp

Den teoretiska ansatsen är både kriminologisk och sociologisk. Både inom sociologin och inom kriminologin finns det inriktningar som ämnar att studera människan och samhället (Giddens 2014, s.32; Sarnecki 2017). Samhället inom sociologin, syftar på en grupp med människor som lever inom ett begränsat område där de delar gemensamma kulturella markörer så som språk, normer och värderingar (Giddens 2014 s.32). När det kommer till denna studie landar tankarna inom kriminologin kring

reaktioner på ett brottsligt/avvikande beteende. Brottsligt i det avseende att det existerar en lagstiftning som innebär ett förbud mot vissa beteenden som inkluderar sexuellt tvång eller anspelningar (Sarnecki 2017, s.12; BrB 6 kap och Diskrimineringslagen 1 kap 4 § 5.s). Med avvikande beteende i denna bemärkelse kan beskrivas som ett alternativ till ett brottsligt beteende eller att det avviker från en normal föreställning kring ett beteende och trots att de är avvikande definieras de inte som brottsliga utan möjligtvis mer som socialt avvikande (Sarnecki 2017, s.16; Mellgren, Andersson, and Ivert 2017 s.2). Vidare menar Sarnecki (2017), att vad som ses som avvikande beror på samhällets tolerans till beteendet – d.v.s. vissa beteenden tolereras och accepteras i mer eller mindre utsträckning (Sarnecki 2017, s.16f). Den här studien fokuserar på reaktioner mot ett beteende som många gånger skulle kunna klassas som olämpligt men ofta passerar osanktionerat i vårt samhälle – vari beteenden med sexuella anspelningar kan ses som ett av dessa beteenden. Nedan kommer jag att ställa upp olika teoretiska begrepp, hämtade både från kriminologin och sociologin som jag vidare i min analys kommer att använda mig av för att presentera möjliga perspektiv kring varför man valt att delta i #metoo rörelsen och hur en hashtag även kan komma skapa en stor betydelse för de som varit med och delat med sig av sin berättelse.

4.1. Makt och motstånd

4.1.1. Makt

Lilja och Vinthagen (2009), presenterar olika teorier kring makt i boken *Motstånd* varvid mycket fokus kommer att läggas vid Foucaults maktdiskurs. Enligt Lilja och Vinthagen (2009), kan makt idag, uppfattas som sociala processer och en identitetskonstruktion (Lilja och Vinthagen 2009, s.27). Lilja och Vinthagen (2009), menar att maktbegreppet är komplicerat då det inte bara är den formella ordningen (exempelvis polisen eller lagstiftare), som har makten utan breder även ut sig i den informella sfären, i processer i allmänna sociala relationer (Lilja och Vinthagen 2009, s.27). Makt i den mening kan därmed tolkas som om att den finns överallt och utövas av alla och variera beroende på hur man förhåller sig till den och använder sig av den. Foucault, en ansedd aktör inom maktforskningen menar att makt är en diskurs, som inte kan förklaras genom vad det *är* utan måste beskrivas utifrån hur makt *görs* och- eller *utövas* (Lilja och Vinthagen 2009, s.27f). Foucault, enligt Lilja och Vinthagen (2009), förändras makt över tid, ett flöde som förändras synkront i takt med en vetenskapsutveckling av kunskap där kunskap om omvärlden och makt har en ömsesidig relation till varandra (Ibid). Om man inte har kunskap/information om vissa sociala sanningar, kan man inte heller utöva makt, menar Foucault (Ibid, s.33). ”Det finns inget möjligt utförande av makt utan en viss ekonomi av sanningsdiskurser, vilka opererar genom och från denna association. Vi är underkastade produktionen av sanning genom makten och vi kan inte utöva makt genom utom att producera sanningar” (Lilja och Vinthagen 2009, s.33). Foucault hävdar dock att det finns ett maktfritt utrymme där aktörens handlingar och relationer inte

behöver vara determinerade av makt i alla fall inte i alla situationer (Ibid). Foucault benämner det som ”plebjer” och beskriver som: ”ett drag i den sociala kroppen, i klasser, grupper och individerna själva som i viss mening undviker maktrelationer” (Lilja och Vinthagen 2009, s.41). Vidare beskriver Foucault att tillståndet är att befinna sig i maktens gränsland eller undersida – där man varken gör motstånd eller engagerar sig (Lilja och Vinthagen 2009). Man undviker med andra ord att använda den makt som finns till förfogande i vissa situationer samtidigt som det existerar ett frånfalle av motstånd. Vilket skulle kunna liknas vid Collins (2008), beskrivning av ett ”fripassagerarproblem” – människor som passivt ser på och väljer att inte agera i vissa situationer då det möjligen kan föreligga rädslor eller tron om att någon annan skall göra något åt saken eller att det inte är ens eget bry (Collin 2008, s.26ff). En ytterligare liknelse av fripassagerarproblemet kan göras genom Connells (2013), bärare eller ”delaktighet” av den hegemoniska maskuliniteten, där de som är delaktiga av den hegemoniska maskuliniteten med fördel kan använda sig av de normer som finns föreskrivet kring den (Connells 2013. s.117). Hegemonisk maskulinitet utgår från en patriarkatisk maktstruktur som bygger på föreställningen om ett system där samhället är centrerat utifrån män (Ibid, s.115). Där män har den primära maktpositionen i de flesta samhällsinstitutioner – att mannen i samhället kan förklaras som en norm som man utgår och rättar sig efter (Ibid). Makten menar Foucault, uttrycks i de instrument, tekniker och procedurer som man använder för att påverka våra föreställningar och ageranden (Lilja och Vinthagen 2009 s. 36f). Med material kan man tolka utifrån vad man har till sitt förfogande och kan beskrivas utifrån symboliska markörer, exempelvis ekonomiskt kapital, vapen, status eller expertis inom ett visst område samt hur viljan kring hur dessa material skall användas – vilket i sin tur även kan användas som en motmaktstrategi (Ibid, s.37). Med andra ord makt kan utövas eller användas när man får insikt eller kunskap om att man faktiskt har tillgång till den, det gäller bara att vet vilket instrument, teknik eller tillvägagångssätt man använder sig av för att ta del av den. Med denna utgångspunkt kan man hävda att media är ett verktyg för de som har tillgång till det och att media skapar en möjlighet till olika former av motmakter eller motstånd.

4.1.2. Motstånd

När man pratar om makt finns det alltid ett motstånd – de har en ömsesidig relation till varandra likt kunskap och makt har. I en maktrelation gör sig individen till ett redskap, ett instrument som kan användas för att producera makt vilket också producerar en viss underordning – något som också innebär att maktförhållandet ständigt är i rörelse, förändras och hela tiden behöver bestigas för att makten skall kunna upprätthållas (Lilja och Vinthagen 2009, s.40). Flera definitioner av motstånd läggs fram av Lilja och Vinthagen (2009), vari att motstånd kan ses som en aktivitet med en oppositionell relation till den befintliga maktsituationen eller som de själva väljer att beskriva det: ”en underordnads

svar på makt, en praktik som kan utmana och underminera makt” (Ibid, s.44). Kvinnan i denna uppsats skulle kunna positioneras som underordnad men väljer själv att definiera det utifrån att de tagit makten i sina egna händer – att de har fått nog. Vidare lägger författarna fram motstånd i fyra olika steg: vari den *första* handlar om att det är en handling, den *andra* att handlingen är utförd av någon i en underordnad position i relation till makten ifråga eller agerar i solidaritet med den som är i underordnad position (ex: Alyssia Milano eller Tarana Burke). Ett vidare exempel men som sker utifrån ett mansperspektiv skulle kunna vara män för jämställdhet (MFJ) eller #fattaman, som handlar om att utmana normer och maskulina föreställningar kring män samt uppmana män till att ta ansvar för och vara en del av att förändra destruktiva normaliseringar – så som att aktivt arbeta för en samtyckeslag eller manlighet utan sexualiserat våld (Män För Jämställdhet 1993; Fattaman 2014). Det *tredje* steget handla om att motstånd är en respons på den existerande maktordningen och det *fyärde* är att motståndshandlingen åtminstone har möjlighet att underminera makten (Lilja och Vinthagen 2009, s.51). Motstånd kan med andra ord ses som en respons på olika maktförhållanden där man använder olika maktmedel för att opponera sig. Vidare kan man uttrycka att motstånd tillsammans med andra kan ses som en form av empowerment – en kollektiv styrka om att ta kontroll över sina egna liv som grundar sig i att motarbeta utsatthet eller orättvisor i samhället (Ibid) Avslutningsvis kan möjligheter till motstånd definieras så som Naila Kabeer, refererad i Lilja och Vintahgen (2009), beskriver det: att möjlighet handlar om att definiera sina mål och utgår från dem, att de målen har en mening, en motivation och målsättning som individen tillskriver sitt handlade – Deras känsla av makt inifrån (Ibid, s.54).

4.2. Normer

Trost och Levin (2010), menar att kulturella normer är det som styr vad som är accepterat eller inte accepterat att göra vari responsen på ett visst beteende kan utgöra en gräns för vad som är tillåtet eller inte in en viss situation (Ibid, s.229f). Om dessa gränser kring ett beteende inte markeras kan det i vissa fall beroende på hur individerna tolkar situationen, gå obemärkt förbi (Ibid). Dessa markeringar sker i en gränsdragningsprocess vari gränserna för vad som inte är accepterat hela tiden förflyttas – att det i en långsam process normaliseras (Ibid). Trost och Levin (2010) refererar till Halldis Leira (1990), som menar att vissa ämnen kan vara tabubelagda att tala om, som i sin tur kan internalisera känslor av skam och skuld som gör att man väljer att vara tyst eller inte säger ifrån. Leira (1990), menar, genom att vissa ämnen är tabuerade, riskerar de också att osynliggöras och ogiltighetsförklaras – eftersom man inte talar om det har det därmed inte hänt (Ibid). Dock beror det på vilken tolkning av situationen som får ta mest plats, vilken maktrelation som är kopplad till situationen. Det blir likt ett socialt kontrakt som Lyman och Scott benämner det i Trost och Levins (2010), bok eller som Foucault (1983) refererad i Lander, Pettersson och Tiby 2011 förklarar att det finns en viss social ordning för hur man skall bete sig (Trots

och Levin 2010, s.190; Lander m.fl. 2010, s.37). I en nyligen genomförd studie av Sophie Hennekam och Dawn Bennett (2017) – *Sexual Harassment in the Creative Industries: Tolerance, Culture and the Need for Change*, visade resultatet i intervjuer av 32 kvinnor som jobbade i skapande yrken, hur sexuella trakasserier utifrån olika faktorer kan normaliseras. Studien visade att sexuella trakasserier var något som var vanligt förekommande i deras yrken att det helt enkelt var en del av en yrkeskultur och att kvinnorna utvecklat en viss tolerans kring beteendet – trots att det flesta av kvinnorna upplevde situationerna som obehagliga (Hennekam och Bennett, 2017, s.421f). Acceptansen kring beteendet berodde många gånger på att det handlade om att ta sig vidare i karriären eller rädslan för repressalier (Ibid). Vidare tar Hennekam och Bennett (2017) fram fyra olika aspekter som utgjorde en grund för möjliggörandet av sexuella trakasserier och påverkade kvinnorna till att i viss utsträckning att acceptera beteendet. De fyra aspekterna handlade om arbetskonkurrens, yrkeskultur, könsmaktsförhållande och betydelsen av informella nätverk (Ibid, s.421). Men hur kan då ett beteende som sexuella trakasserier som motverkas av samhället både genom sociala och rättsliga sanktioner förklaras? Ett perspektiv skulle kunna förklaras utifrån Larsson och Engdahls (2011) beskrivning av rollkonflikt, avvikelse och kontroll. Där uppmärksamheten kring ett visst beteende hanteras som en överdriven reaktion av samhället, likt moralpanik, att man på så vis tonar ner allvaret i fenomenet (Larsson och Engdahl 2011, s.31). En annan förklaring kan beskrivas utifrån en normkonflikt där avvikande beteende konstrueras av norm och kontrollkonflikter – att den enskilde ställs inför en normkonflikt där olika normer och föreställningar kring om hur man bör agera i en given situation är svår att förena (Larsson och Engdahl 2011, s.31). För att avsluta diskussionen kring normalitet vänder jag blicken till Lilja och Vinthagen (2010) som menar att oskrivna lagar ”normer” i det sociala sammanhanget kan vara svårt att se eller upptäckas om det avvikande beteendet inte blir sanktionerat – med andra ord, beteende kommer fortsätta förekomma så länge man inte gör något motstånd (Lilja och Vinthagen 2009, s.48)

5. Analys

Återkommande tema som reflekterades i berättelserna var diskussioner kring beteendets normalitet som ofta grundar sig ursäktande, förminskande eller av tillåtande karaktär. Vidare diskuterades en rådande tystnadskultur som dels upprätthålls av normaliserande mekanismer så som skuld och skambeläggning eller bemötande av misstro som osynliggör händelsen. Andra aspekter som diskuterades var kring bemötandet av beteendet, exempelvis när man uppmärksammat ett kränkande beteende eller hur vissa kände ett motstånd när de ifrågasatte beteendet vari både normalitet och tystnadskulturens mekanismer samverkar. Nedan kommer jag föra en diskussion kring varför man valt att delta i #Metoo-rörelsen genom att hänvisa till ovan nämnda teorier och återkopplingar till tidigare forskningsområden.

5.1. Berättarnas deltagande

Av 58 berättelse svarade 57 på frågan om varför de deltagit i #Metoo-rörelsen. Personen som inte svarade på frågan vävde dock in i sin berättelse en förklaring till hans deltagande som handlade om att visa sina sympatier för de som blivit utsatta. I övrigt är vissa svar tydliga och konkreta med en inledning av ”därför” eller ”för att”, medan andra svar är mer invävda i berättelsen och tar sig i form av hur viktigt det är att lyfta detta för att visa hur många det är som blivit utsatta för sexuella trakasserier/övergrepp. Återkommande teman som synliggörs och vissa fall problematiserats har i denna studie fixerats till fyra olika aspekter var den *första* tar upp perspektiv som grundar sig i motstånd genom gemenskap och solidaritet. Den *andra* aspekten berör en insikt genom delade erfarenheter kring ett beteende som är destruktivt för i synnerhet kvinnor men som berör allas ansvar i ett samhälle. Den *tredje* aspekten tar upp samtal om att bryta en stigmatiserande tystnadskultur där offren tystas ned med olika sociala mekanismer varav skuld och skam är vanliga känslor som tystar den utsatte. *Slutligen* ämnar en del av deltagandet i #Metoo att synliggöra ett normaliserat beteende som många gånger upplevs tillåtas passera utan att det sanktioneras, uppmärksammas eller problematiseras.

5.1.1. Motstånd genom gemenskap och solidaritet

Berättelserna vittnar om en delad erfarenhet som bidrar till en inre förståelse där makt och motstånd är närvarande i deras bekännelser. Likt i den makt eller motstånd som Naila Kabeer beskriver i Lilja och Vinthagen (2009): Delad erfarenhet ger ett identifierat ett mål som man utgår från och som också har en mening, motiv och målsättning – att förändra, upplysa och säga ifrån om pågående sociala missförhållanden. Berättelserna menar att man inte tänker vara tysta och fogliga längre utan finner styrkan i varandra och därmed vill göra motstånd:

Som en del märkt var det ett tag sedan jag var behaglig. Jag tänker fortsätta vara obehaglig, tills jag dör eller tills samtyckeskultur är norm och kvinnor inte behöver bära skulden och ansvaret för mäns beteende./ Kvinna, Född 1978*

Processen har precis bara börjat och det är DU och JAG som ska förändra strukturerna JAG ska aldrig mer tystna för mammas, mormors, mina barns, mina barnbarns och alla medsyskons skull. VI ska ALDRIG mer tystna för vi är starkare – tillsammans./ Kvinna, Född 1963

Kvinnor berättar att de är arga och upprörda över samhällets strukturer och att de inte längre kommer att vara tysta eller rätta sig efter dessa utan har deltagit för att skapa förändring – att solidariskt stötta varandra genom att inte vara tyst, att aktivt göra motstånd genom att visa sitt missnöje. Att utmana maktstrukturerna genom att vara besvärlig/ifrågasättande av rådande normer där gemenskap är viktigt (Lilja och Vinthagen 2009). Genom att bekräfta varandras och sina egna erfarenheter skapar de en

möjlig arena av motstånd – ett empowerment där solidariteten blir en symbol för en kollektiv styrka i viljan att återta kontrollen över sina egna liv och inviga hopp om att andra, framförallt att män och den formella makten skall lyssna (Lilja och Vinthagen 2009, s.51):

”För att jag som kvinna är less och arg på hur samhällets strukturer ser ut [...]. Jag som cis-kvinna blir ifrågasatt när jag utmanar normer, när jag står upp mot förtyck och när jag säger håll käften till män som pratar över mig. Jag har deltagit för att människor i framtiden ska kunna vara som de är oavsett om hen är trans, cis eller ickebinär. Jag vill att det inte ska spela någon roll. / Kvinna, Född 1996

Genom att vi går samman kan vi både stötta varandra och förhoppningsvis få män i allmänhet och politiker, polis, myndigheter att vilja bekämpa våldtäktskulturen, att tillsammans visa att mäns kvinnohat får konsekvenser. / Kvinna, Född 1986

För att visa att sexuella trakasserier och sexuellt våld händer kvinnor ofta. För att det är min historia, min nutid men förhoppningsvis inte min framtid. Jag har gjort inlägg på sociala medier, haft diskussioner på mitt arbete. / Kvinna, Född 1983

5.1.2. Insikt – genom delade erfarenheter

Berättelserna vittnar om en egen insikt som de fått genom att andra delat med sig av sina erfarenheter och på så sätt omvärderat sitt sätt att se på det som de har blivit utsatta för. Att man kommit till insikt att det är ett beteende som tar för mycket plats och att det längre inte är hållbart – att det kan som Pierce m.fl. (1997), talade om är ett beteende som behöver diskuteras och medlas kring innan det når krisartade proportioner (Pierce, Rosen och Hiller 1997). Häri kan man tolka om det har nått sin pik och nu mera handlar om att få andra att inse dess faktiska konsekvenser och problem. Framförallt finner de insikt kring att tillsammans är man starkare, vågar mer och att solidariteten inger hopp om förändring. Berättelserna kan ses som en del av det Wånggren (2016) beskriver att kan fungera som ett pedagogiskt verktyg som möjliggör förändringar samt spridning av kunskap och information:

För genom att andra kvinnor delar med sig av sina upplevelser får jag också mod att dela med mig av mina. Jag har flera. Tillsammans blir våra röster hörda. Tillsammans blir vi tagna på allvar. Tillsammans är vi starka. Är bara så glad att vi äntligen kan inse detta faktum och tillsammans utveckla ett bättre, öppnare och starkare samhälle. / Kvinna, Född 1998

Det finns ett alldeles för underskattat värde i att lyfta den personliga berättelsen och sätta den i ett större samhällspolitiskt sammanhang som #Metoo-kampanjen har lyckats med. / Kvinna, Född 1988

I andra berättelser har man omdefinierat den tidigare situationen, vilket troligtvis beror på att man fått tillgång till ett nytt kunskapsperspektiv till situationen genom att man blivit äldre eller att man inser att andra delar liknande berättelser och benämner det som övergrepp (Lilja och Vinthagen 2009).

Berättelserna visar också den insikt av hur beteendets normalitet har smugit sig på dem och hur man på sätt och vis blivit till en del av deras vardag (Mellgren, Andersson, and Ivert 2017). Med #Metoo skapas det nya symboler för att tolka sin situation och utsatthet med – varpå man ser på händelsen med andra ögon (Lilja och Vinthagen 2009)

Mitt me too gäller, som de flesta andra kvinnors, en mängd händelser. Några av övergreppen jag råkat ut för identifierade jag inte ens som övergrepp för än långt senare.
/ Kvinna, Född 1978*

*Jag har alltid tänkt att jag faktiskt har sluppit det värsta som drabbat andra i min närhet. Lite lyckligt lottad så där i en sexistisk värld. Sen börjar händelserna dyka upp i huvudet som jag normaliserat. Betygsättningen i korridorerna i skolan, samma skola som innan./
Kvinna, Född 1979*

Slutligen finns det även en berättelse som kritiserar #Metoo-rörelsen men dock finner en insikt kring de sociala relationerna, där #Metoo skapar en symbol kring hur ett visst agerande kan slå tillbaka på en själv eller bli en häxjakt på andra, speciellt män. #Metoo kan i detta fall ses som ett verktyg som tvingar vissa bystandars/fripassagerare/deltagare eller likt Foucaults ”plebjer” till att reflektera över beteendets utbredning (Lilja och Vinthagen 2009, s.41; Collin 2008, s.26; Connell 2013, s.117):

Att få mannen att sluta titta på utmanande kvinnor och bli upphetsad går nog inte, men vad vi kan lära oss av denna "häxjakt" på vissa personer är att vi män måste tänka med den övre delen av vår kropp och inte med det vi har mellan benen./ Anonym man

5.1.3. Att bryta tystnadskulturen – skam och skuld

Deltagandet handlar ofta om att man vill bryta eller förändra en struktur som verkar destruktiv och skuldbeläggande för kvinnor. Genom att berätta om dem gör man beteenden synligt, som man tidigare låtit passera osynliga för andra, att man låter bli att tabuera sig själv och lägger över skammen och skulden där den borde höra hemma. Man skapar ett verktyg för att sprida kunskap, skapa gemenskap och gemensamma symboler för att mobilisera sig mot internaliserade föreställningar kring skam och skuld (Eriksson 2015; Mellgren m.fl 2017; Wånggren 2016; Trots och Levin 2010). Flertalet av berättelserna vittnar om att deras deltagande handlar om att bryta en tystnad som förstärkts av mekanismer kring skuldbeläggning av sig själva:

*För att hjälpa till att stoppa tystnadskulturen och lägga skulden där den hör hemma./
Kvinna, Född 1978*

Därför att det berör alla, kvinnor som män. Jag är så sinnessjukt trött på alla trakasserier, skuldbeläggning./ Kvinna, Född 1969

Jag har länge menat, och sagt, att jag tror att sexuella övergrepp tillåts fortgå genom att vi genom olika mekanismer tystar ner och osynliggör dem. Genom att göra detta blir det omöjligt att identifiera varje enskild händelse som en del av ett mycket större, genomgående mönster. I tystnaden föds också utrymmet att skamma och skuldbelägga, allt som oftast offret. / Kvinna, Född 1984

Kvinnor inser möjligheten till att #Metoo kan fungera som en interaktiv meningsskapande symbol (Wånggren 2016; Eriksson 2013). I flera berättelser markeras #metoo som ett sätt att agera eller reagera mot ett oönskat beteende, att det har en betydelse och en meningsskapande agenda för ett större antal människor. #metoo kan med andra ord ses som en symbol som uppmärksammar och synliggör ett beteende som främst drabbar kvinnor, som oftast begås av män som också därmed även berör dem:

Jag hoppas att #me too-kampanjen kan få hela omvärlden att istället reagera med ilska och nolltolerans mot de män som utsätter oss. Med denna rörelse igång kan ingen förneka att detta är vardag för kvinnor, i synnerhet i vårt "jämslidda" Sverige. / Kvinna, Född 1997

Andra strukturer kring tystnadskulturen som berättelserna vittnar om och som man vill bryta är mekanismer som upprätthåller tystnaden såsom hot om våld eller andra repressalier. Men också mekanismer som verkar som fripassagerarproblemet eller de som upprätthåller ett förtryckande system genom att acceptera vissa rådande normer (Collin 2008, s.26ff; Connells 2013. s.117). I berättelserna kritiserar dessa mekanismer där berättarna menar att alla måste vara med och hjälpa till att bryta mot tystnaden, att sluta försvara förövarna – vari ansvaret vilar hos både kvinnor, män och framförallt en själv:

MEN först och främst för att protestera mot alla kvinnor?? och män som försvarar?? förövarna, tex Martin T. Och tycker att det alltid är kvinnornas, tex Lolo C, fel då man klär sig utmanande, bjuder ut sig mm. HELT OBEGRIPLIGT ATT KVINNOR FÖRSVARAR FÖRÖVARNA.// Kvinna, Född 1949

De här samhällsstrukturerna som förklarar ovanstående exempel påverkar oss ALLA på negativa sätt. Oavsett kön/hudfärg/sexualitet. AAAALLLAAAA. [...]. Ta ditt ansvar och kämpa för att dagens barn inte ska växa upp och själva få uppleva allt som står under #Metoo. Killar förändringen sker med er! Tips: kolla upp #killmiddag!! Kvinna, Född 1992

5.1.4. Ett ursäktat beteende – Normalisering

Flera av berättelserna vittnar om övergrepp som skett tidigt i deras barndom, beteenden som tyckts passerats, bortförklarats eller förminskats och på så sätt getts utrymme till en ökad tolerans och fritt handlingsutrymme. Ett beteende som är normaliserat och internaliserat hos dem själva – att det är kulturellt betingat. Något som kvinnorna lärt sig anpassa sig efter både när det kommer till handlingsmönster men också när det kommer till att föreställningen om att det är ett beteende som inte ens polisen kan göra någonting åt (Mellgren, m.fl. 2017). I flera av berättelserna återkommer

diskussionen kring ett normaliserat beteende som man kan hitta både hos Mellgren m.fl. (2017) och Hennekam och Bennet (2017), som beskriver en situation som är vanligt förekommande för kvinnor och som kvinnor har tvingats att stå ut med och till viss del tolererats:

För att det är otroligt viktigt att visa hur sjukt normaliseringen av sexuella trakasserier och övergrepp är. Att män kommer undan med ursäkten: "Det var inte så farligt", "du överdriver" osv. Boys will be boys-mentaliteten måste bort/ Kvinna, Född 80 (Kvinna)

Efter viss eftertanke. Jag trodde först inte att kampanjen var något för mig; att jag inte hade blivit utsatt. Men alla kvinnor har blivit utsatta, på ett eller annat sätt, men det är så normaliserat att vi knappt ens har ord för att beskriva det/ Kvinna, Född 1987

I andra berättelser framkommer det en tidig påtvingad förståelse av ett beteende som bortförklaras eller förminskas av någon som faktiskt skulle kunna haft makten att göra någonting åt det – och lämnar istället kvar en känsla av skuld och skam. Att man likt Foucault plejber väljer att undvika en konfrontation av en maktrelation (Lilja och Vintahagen 2009, s.41). Vidare kan man även se hur det är ett beteende som låtit passera eller där gränserna förflyttats eller tillåtits att tänjas på (Trots och Levin 2011, s.229f). Berättarna skriver ett beteende som förklaras med hänvisning till en naturlig förståelse utifrån kön som medför en tillåtande atmosfär:

6 år: Jag blir utsatt för sexuella övergrepp av en tonårig granne. Händelsen polisanmäls inte och vissa vuxna bortförklarar det med att "han var en ensam kille som var blyg" och därför gjorde detta.// Kvinna, Född 1984

Jag har deltagit i kampanjen genom för att göra min lilla röst hörd och för att stötta andra i liknande situationer. [...] Självskrev jag under #me_too #metoo för att jag ända sedan skolåldern sett och hört andra tjejer bara måste stå ut med lite trams för "pojkar är pojkar". / Kvinna, Född 1980

Senare berättade jag för min bror som blev upprörd och sprang direkt till mamma och sa: X har varit på min syster. Hängde inte riktigt med men fick höra att pojkar i den åldern, i puberteten sprudlar av hormoner (närmare sagt, han var en kåt 15 åring och jag fick ta det.)/ Kvinna, född 1980

Vidare vittnar också om att man som vuxen återigen får bära skulden utifrån en internaliserad förståelse som man borde vetat existerar, främst i förhållande till män. Dubbel skuldbeläggning, då man borde förstått och därefter betett sig annorlunda samt att skulden blir ens egen att bära:

21 år: Jag blir våldtagen. Jag får av människor i min omgivning höra "vad hade du väntat dig när du sover med en man?" och "ni dejtade ju"./ Kvinna, Född 1984

Det sitter så djupt i oss att vi själva börjar tro på det, och de första tankarna som kommer till oss efter att något inträffat är "jag borde klätt mig annorlunda", "jag borde stannat

hemma", "jag borde inte ha pratat med honom", "jag borde ha tänkt mig för". /Kvinna, Född 1997

En annan kvinna berättar om hur hon under ett övergrepp skall vara glad för att hennes förgripare inte är som "andra" killar, att det faktiskt kunde ha varit mycket värre. Att killen är medveten om att det är ett beteende som andra killar gör, men inte reflekterar över att det föreligger ett subtilt hot om våld – där han likt Connells (2013) hegemoniska delaktighet använder sig av ett ojämnt könsmaktsperspektiv:

För att han sa " var glad att jag inte är som andra killar" - så ja, för att det skulle vara värre om han tvingade sig på mig med våld, precis som han pointerade. /Kvinna, född 1994

Jag har blivit tafsad på och trakasserad på andra sätt av män. När jag blev tafsad på var det jättesvårt för mig att protestera trots att jag verkligen inte ville. Han fattade att jag inte ville men fortsatte ändå[...] Jag hoppas att #Metoo får folk att inse att det är vanliga män som står för övergreppen. /Kvinna, Född 1975

6. Diskussion

#Metoo skapar ett visst socialt motstånd, som länge legat och väntat på att få blomma ut som visar upprörda känslor gentemot förtryck som smugit sig in i vårt finmaskiga nät av interaktioner. Med hashtaggen har utsatta sett en möjlighet att ta del av ett kvantitativt vittnesmål utan att helt själva direkt träda fram. Vidare handlar det om att synliggör ett normaliserat beteende som inte är accepterat men sipprar igenom i de mellanmännsliga relationerna. Ett beteende som ofta sker subtilt och som är svårt att identifiera om det inte handlar om regelrätta övergrepp så som ofredande eller våldtäkt. #Metoo synliggör ett sedan länge omdiskuterat ämne och visare på ett socialt fenomen som expanderat och att dessa "gråzoner" till viss del har nått sin brytningspunkt i samhället, både innanför och utanför den yrkesrelaterade sfären. Berättelserna blir ett slags konstruerat maktverktyg eller en symbol i processen för att försöka påverka samhällsliga förställningar och agerande samt uppmärksamma och problematisera ett beteende som i stor utsträckning upplevs som normaliserat. Berättande blir för de utsatta en gemensam plattform i meningsskapande symboler, ett sätt att mobilisera sig mot upplevda förtryckande strukturer. #Metoo har skapat ett rum av gemenskap där tystnaden inte längre får ta plats utan tvingas ge utrymme för förståelse och beteendets normalitet genom att endast behöva skriva #Metoo. Vad bekommer upprätthållandet kring tystnadskulturen är den en salig blandning av olika sociala mekanismer som kan bero på flera olika saker varav rädslan för repressalier är en av de mest påtagliga. Det man behöver få mer kunskap om är hur normer samverkar, motverkar och krockar med varandra och hur de står i relation till olika former av maktstrukturer och hur man implementerar denna kunskap till de mellanmännsliga praktikerna. Även om vi har en uppsjö av forskning som talar för att

det är ett normalt förekommande fenomen och hur sexuella trakasserier ”görs” finns det lite som talar för vad man skulle kunna göra åt det – kvinnorna i Pierce m.fl artikel (1997), menar att det handlar om att erkänna beteendet som ett problem som behöver diskuteras och reflekteras. Vidare kan man även föreslå att det föreligger en viktig aspekt kring hur man bemöter utsatta och även hur man bemöter personer som har utsatt någon annan. Framförallt är det av vikt att man inte bortförklarar, förminskar eller försummar dessa berättelser som ökar risken för att man sjunker tillbaka in i en konstruerad tystnad – som i Tarana Burkes berättelse. Vidare forskning kring #Metoo som hade varit intressant att undersöka eller läsa om, hade varit framförallt hur människor, i synnerhet män, men även kvinnor har reagerat och reflekterat kring #Metoo.

7. Referenser

Böcker

- Bryman, Alan (2011). Samhällsvetenskapliga metoder. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Collins, Randall (2008). Den sociologiska blicken: att se bortom det uppenbara. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Connell, R.W. (2013). Maskuliniteter. Johanneshov: MTM
- Eriksson, Lisbeth 2013: *Mobilisering för kollektiv självutveckling – en teoretisk ram* i Eriksson Lisbeth, Nilsson Gunilla och Svensson Lars A. (red.) (2013). Gemenskaper: socialpedagogiska perspektiv. Göteborg: Daidalos. 23p
- Giddens, Anthony och Sutton, Philip W. (2014). Sociologi. 5., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur
- Göransson, Håkan Gabinus (2013). Diskrimineringslagen. 3.,[uppdaterade] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Johansson, Anna (2005). *Narrativ teori och metod: med livsberättelsen i fokus*. Lund: Studentlitteratur
- Lander, Ingrid, Pettersson, Tove och Tiby, Eva (red.) (2003). Femininiteter, maskuliniteter och kriminalitet: genusperspektiv inom svensk kriminologi. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, Bengt och Engdahl, Oskar (red.) (2011). Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering. 1. uppl. Malmö: Liber
- Lilja, Mona och Vinthagen, Stellan (red.) (2009). Motstånd. 1. uppl. Malmö: Liber
- Meeuwisse, Anna och Swärd, Hans (red.) (2002). Perspektiv på sociala problem. Stockholm: Natur och kultur
- Sarnecki, Jerzy (2017). *Brottsligheten och samhället*. Johanneshov: MTM
- Trost, Jan och Levin, Irene (2010). Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur

Artiklar

- Bogart, Karen och Stein Nan (1987) *Breaking the Silence: Sexual Harassment in Education* In: Peabody Journal of Education. 64(4):146-163 19p; Peabody College of Vanderbilt University, 1987. Language: English, Database: JSTOR Journals
- Carl, Hambrook Emelie, Wallin Sanna, Westberg Sara, Irlander Strid Åsa och Hvitfeldt Thomas. Brå (2017) *Nationella trygghetsundersökningen 2016 Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Tillgänglig via internet:
https://www.bra.se/download/18.37179ae158196cb172d6047/1483969937948/2017_1_Nationella_trygghetsundersokningen_2016.pdf (hämtat 2018-05-03)
- del Sante Naiti och Schwarzenberger Sonja, 2013, *Bryt tystnaden – en handbok om sexuella trakasserier*. 56p. Utgiven av TCO.
Tillgänglig via internet: https://www.tco.se/globalassets/tco-granskar/bryt-tystnaden_w_1.0.pdf

Hennekam, Sophie och Bennett, Dawn (2017): *Sexual Harassment in the Creative Industries: Tolerance, Culture and the Need for Change* i Gender, Work och Organization. Jul 2017, Vol. 24 Issue 4, p417-434. 18p. DOI: 10.1111/gwao.12176.

Hotelling, Kathy (1991); *Sexual Harassment a problem shield by silence* i Journal of Counseling och Development, July/August 1991 – Vol 69

Manikonda, Lydia; Beigi, Ghazaleh; Liu, Huan; Kambhampati, Subbarao. (2018) *Twitter for Sparking a Movement, Reddit for Sharing the Moment: #metoo through the Lens of Social Media* Rapport. Database: arXiv

Mellgren Caroline, Andersson, Mika och Ibert, Anna-Karin (2017) – “It Happens All the Time”: *Women’s Experiences and Normalization of Sexual Harassment in Public Space* . **Women and Criminal Justice**, In Press, 17 October 2017. 21p

Peirce, Ellen R., Rosen, Benson, and Hiller Bunn, Tammy (1997): *Breaking the Silence: Creating User-Friendly Sexual Harassment Policies* in Employee Responsibilities and Rights Journal. Sep 97, Vol. 10 Issue 3, p225-242. 18p

Terry, P.E.. *Breaking the Silence and Other Prevention Lessons From the Opioid Epidemic* in American Journal of Health Promotion, 1 May 2018, 32(4):854-857 Language: English. SAGE Publications Inc. DOI: 10.1177/0890117118764695 , Database: Scopus®

Wånggren, Lena. *Gender och Education*. (2016), *Our stories matter: storytelling and social justice in the Hollaback! Movement* Vol. 28 Issue 3, p401-415. 15p. DOI: 10.1080/09540253.2016.1169251

Interaktiva källor

Burke Tarana (Founder), Just be inc 2006 Tillgänglig: <http://justbeinc.wixsite.com/justbeinc/the-me-too-movement-cmm1> (hämtat 2018-05-03)

Fatta Man! Tidholm Svante, Ahmadian Shahab, Petersén Robert, Thomasson Anna och Brickstad Lars. *Fatta man 2014-2017*. Information tillgänglig via <http://fattaman.nu/>

Nationalencyklopedin, binär. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/binär> (hämtad 2018-06-04)

Nationalencyklopedin, diskurs. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/diskurs>. skribenter: Gunnar Eriksson, Jeanette Emt, Peter Hallberg (hämtad 2018-06-04)

Nationalencyklopedin, hashtag. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/hashtag> (hämtad 2018-06-04)

Nationalencyklopedin, podcasting. <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/podcasting> (hämtad 2018-06-04)

Nordiska museet. Engman, Jonas. Arkivchef. Tillgänglig hemsida: <https://minnen.se> (hämtat 2018-03-28)

Nordiska museet 2016-04-15. Licensinformation: <https://minnen.se/info/licenses> (hämtat 2018-03-28)

Män för jämställdhet 1993. tillgänglig via <http://mfj.se/>

Statistiska centralbyrån 2018-05-03, Befolkningsstatistik <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/> (hämtat 2018-05-03)

Tidningsartiklar/Nyheter

Henrik Sköld och Jonas Ohlin 2017-11-20, SVT Nyheter - *#metoo samlar snart alla branscher i Sverige – här är listan*. Uppdaterades 2017-12-19. Tillgängligt på internet: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/metoo-samlar-snart-alla-branscher-i-sverige-har-ar-listan> (hämtat 2018-04-05)

Kalle Kniivila 2018-05-03, Sydsvenskan – *Metoo kampanjen sporrar forskning om sexuella trakasserier*. Tillgängligt på internet: <https://www.sydsvenskan.se/2018-05-03/metoo-kampanjen-sporrar-forskning-om-trakasserier> (hämtat 2018-05-04)

Jenny Sundin 2017-10-17, Metro (Mode) – Alyssa Milano startade #Metoo – nu säger kändisar ifrån mot sexuella trakasserier. Tillgängligt på internet: <https://metromode.se/noje/alyssa-milano-startade-metoo-nu-sager-kandisarna-ifran-mot-sexuella-overgrepp/> (Hämtat 2018-04-05)

Phumzile, Mlambo-Ngcuka, Un news (Gender), 2017-10-19 – *#MeToo movement stems from impunity and culture of silence, senior UN official writes*. Tillgängligt via internet: <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=57927#.WgGb8bpFzIU> (Hämtat 2018-04-05)

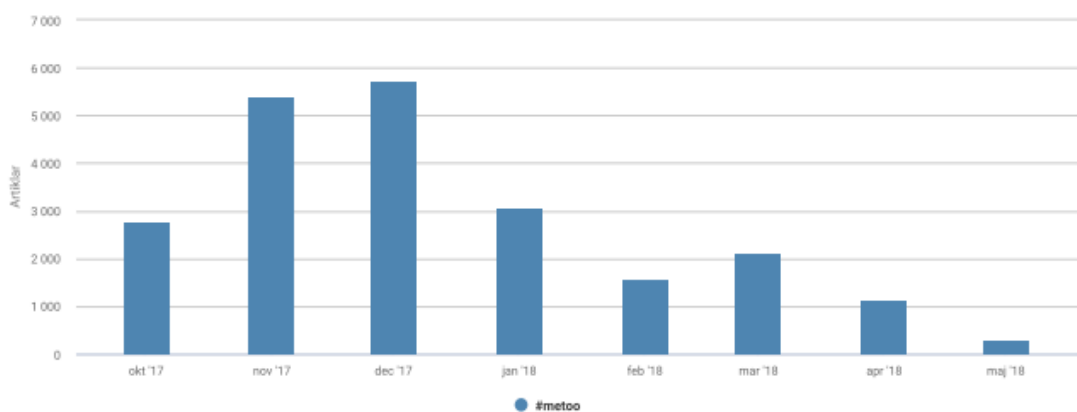
Phumzile, Mlambo-Ngcuka, Un Women 2017-10-19 – *Op-ed: Good men should not be quiet spectators: Is shared outcry bringing an end to the cruel privilege of impunity?* <http://www.unwomen.org/en/news/stories/2017/10/op-ed-ed-metoo> (Hämtat 2018-04-05)

Lagstiftning

BrB 5 kap, 1§ 2.a st.

BrB 6 Kap 1§;10§ 1:a och 2:a stycket

Medieexponering över tid

Bevakningsprofiler

#metoo

2017-10-15 - 2018-05-08

Sök	10/17	11/17	12/17	01/18	02/18	03/18	04/18	05/18
#metoo	2748	5412	5734	3049	1563	2115	1145	287
Totalt	2748	5412	5734	3049	1563	2115	1145	287

Sök	Totalt
#metoo	22053
Totalt	22053